

LAKIALOITE 63/2005 vp

Laki lasten päivähoidosta annetun lain 2 ja 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lapsen sijaishuollon järjestämisestä ja tästä aiheutuvista kustannuksista vastaa se kunta, jossa lapsen huostaan ottamisen ja sijaishuollon järjestämisen tarve on syntynyt (lastensuojelulain 45 §). Valitettavasti tämä ei ole taannut muun muassa päivähoitopaikkaa huostaan otetuille ja sijoitetuille lapsille, mikä on ilmeisessä ristiriidassa voimassa olevan lasten päivähoidosta annetun lain hengen kanssa.

Esimerkiksi korkein hallinto-oikeus katsoi taannoisessa päätöksessään (KHO: 28.10.2004, taltionumero 2741, diaarinumero 139773/01), että sijaisvanhemmilla ei ollut päivähoitolain 2 ja 11 a §:n mukaista subjektiivista oikeutta hakea sijaislapsilleen päivähoitopaikkaa. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan kyseinen oikeus on vain lasten huoltajilla. Kunnassa K huostaan otetut kaksi alle kouluikäistä lasta sijoitettiin sijaisperheeseen kaupungissa E. Sijaisvanhemmat hakivat lapsille päivähoitopaikkaa kotinsa läheltä E:n kaupungista, ja lapset saivat päivähoitopaikat. E:n kaupunki puolestaan haki K:n kunnalta korvausta lapsille tarjotusta päivähoidosta lastensuojelulain 45 §:n mukaisesti. K:n kunta riitautti tämän vaatimuksen.

Lastensuojelulain mukaan huostaan otettujen lasten tarvitsemista palveluista ja tukitoimista sovitaan huoltosuunnitelmassa. Palveluja järjestävä kunta (lapsen asuinkunta) ja lapsen huostaan ottanut kunta käyvät ko. ratkaisussakin todetut yhteistyöneuvottelut palvelujen järjestämisestä ja niistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Huoltosuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen, hänen vanhempiansa, huoltajiensa, sijaishuollon edustajien ja sosiaalilautakunnan edustajien kesken. Tarvittaessa huoltosuunnitelman lisäksi laaditaan sitä täydentävä hoito- ja kasvatussuunnitelma. Suunnitelmia tarkistetaan tarpeen mukaan. Lapsen tarvitsemasta päivähoidosta sovitaan huoltosuunnitelmassa.

KHO:n ratkaisu on siten voimassa olevan lastensuojelulainsäädännön periaatteiden mukainen. Lopputulosta voi kuitenkin kritisoida siitä näkökulmasta, että päivähoito on lapsen etu. Valitettavasti KHO:n päätöksellä evätään lasten päivähoito-oikeus sekä hyväksytään tilanne, että sijaishuollon järjestämisestä vastannut kunta ei joudukaan päivähoitoa korvaamaan.

Lastensuojelun sijaishuollon tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, kasvua ja kehitystä auttamalla lapsiperheitä elämään yhdessä antamalla lapsille ja nuorille sijaishuollossa turvallisuutta, välittämistä ja mahdollisimman normaali arki.

Sijaisperheitä on usein todella vaikeata saada, ja on täysin kohtuutonta asettaa sijaisperheet muita perheitä huonompaan asemaan. Pelkäämään kasvatustyö on usein keskivertoa vaativampaa lasten aikaisempien kokemusten vuoksi. Ja lasten usein liiankin kovat kokemukset ennen huostaanottoa edellyttävät, että sijaishuollon yhteydessä heille taataan mahdollisimman normaali arki.

Lasten päivähoidosta annetun lain tarkoitus on taata kaikille lapsille oikeus päivähoitoon.

Koska näin ei käytännössä kuitenkaan ole, lasten päivähoitolakia on ilmeisesti tarvetta tämentää lisäämällä päivähoitoon oikeutettujen joukkoon myös sijaisvanhemmat. Kustannuksista vastaa edelleen se kunta, jossa lapsen huostaan ottamisen ja sijaishuollon järjestämisen tarve on syntynyt.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain 2 ja 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä tammikuuta 1973 lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 2 §:n 3 momentti ja 11 a §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisena kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti laissa 156/2003, 11 a §:n 1 momentti laissa 1077/2002 ja 11 a §:n 2 momentti laissa 1129/1996, seuraavasti:

2 §

Jos päivähoidosta vastaava toimielin määrätty sosiaalihoitolain (710/1982) 6 §:n 2 momentin mukaisesti, sen tulee huolehtia, että tarvittava yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa toteutuu. Kunnan järjestäessä sosiaalipalveluita tulee niistä muodostua päivähoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen, sijaisvanhemmilleen tai muille huoltajilleen taroituksenmukainen kokonaisuus riippumatta siitä, mikä toimielin vastaa lasten päivähoidosta.

11 a §

Sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat, sijaisvanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan sen ajan päätyttyä, jolta voidaan suorittaa sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettua äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, taikka vanhempainrahakauden päätyttyä välittömästi pidetyn isyysrahakauden jälkeen, ja että lapsi voi olla päivähoidossa siihen saakka,

kunnes hän siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivelvollisena perusopetukseen. Päivähoitoa on kuitenkin järjestettävä osa-aikaisesti, kun lapsi ennen perusopetuslaissa tarkoitettua oppivelvollisuusiikää osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai kun lapsi perusopetuslain 25 §:n 2 momentin mukaisesti aloittaa perusopetuksen vuotta saman pykälän 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Päivähoitoa on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhempien, sijaisvanhempien tai muiden huoltajien toivomassa muodossa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lapsen vanhemmilla, sijaisvanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät lapsen hoidon järjestämiseksi valitse kunnan järjestämää 1 momentin mukaista päivähoitopaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon järjestämiseksi oikeus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaiseen tukeen sanotussa laissa tarkemmin säädettyä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2005

Minna Sirnö /vas
Anne Huotari /vas
Mikko Immonen /vas
Suvi-Anne Siimes /vas
Iivo Polvi /vas
Annika Lapintie /vas
Erkki Virtanen /vas
Outi Ojala /vas
Martti Korhonen /vas
Pentti Tiusanen /vas

Mikko Kuoppa /vas
Matti Kauppila /vas
Markus Mustajärvi /vas
Unto Valpas /vas
Kari Uotila /vas
Jaakko Laakso /vas
Matti Kangas /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Veijo Puhjo /vas
Rosa Meriläinen /vihr